

॥१८॥ आत्मनः प्रियं विक्षेपकस्य शुश्रूषास्य स्वधर्मस्य त्यागं लिंगधारणानधिकारेऽपि त्यागमात्रे सर्वस्याधिकारात् उदजं पर्णशालं ॥१९॥ वेदीपूजार्थं भूमिशयनार्थं ॥२०॥ अभिषेकान् त्रिसंध्यं स्नानानि ॥२१॥ संकल्पस्य नियमो निग्रहः चित्तवृत्तिनिरोध इति यावत् तेन उपेतः ॥२२॥ २३॥ २४॥ २५॥ २६॥ २७॥ २८॥ २९॥ वृत्तीं चरमशौचं किं आसनकूर्चपञ्चि

श्रीभट्ट उवाच एवमुक्तस्तु मुनिना सशूद्रो विंशत्यन्तरप ॥ कथमत्र मया कार्यं श्रद्धाधर्मपराचमे ॥१८॥ विज्ञातमेवं भवतु करिष्ये प्रियमात्मनः ॥ गत्वा श्रमपदाहुरमुदजं कृतवांस्तसः ॥१९॥ तत्र वेदीं च भूमिं च देवतायतनानि च ॥ निवेश्य भरतश्रेष्ठ नियमस्थो भवन्मुनिः ॥२०॥ अभिषेकांश्च नियमान् देवतायतनेषु च ॥ बलिं च कृत्वा दुत्वा च देवतां चाप्यपूजयत् ॥२१॥ संकल्पनियमोपेतः फलाहारोजितेन्द्रियः ॥ नित्यं सन्निहिताभिस्तु ओषधीभिः फलेस्तथा ॥२२॥ अतिथीन् पूजयामास यथावत्समुपागतान् ॥ एवं हि स महात्कालो व्यत्यक्रमत तस्य वै ॥२३॥ अथास्य मुनिरागच्छुसंगत्या वेतमाश्रमं ॥ संपूज्य स्वागतेन र्षिं विधिवत्समतोषयत् ॥२४॥ अनुकूलाः कथाः कृत्वा यथागतमपृच्छत ॥ ऋषिः परमतेजस्वी धर्मात्मा संशितव्रतः ॥२५॥ एवं स बहुशस्तस्य शूद्रस्य भरतर्षभ ॥ सो गच्छदाश्रममृषिः शूद्रं दृष्टुं न र्षभ ॥२६॥ अथ तं तापसं शूद्रः सो ब्रवीद्भरतर्षभ ॥ पितृकार्यं करिष्यामि तत्र मे नुग्रहं कुरु ॥२७॥ बाढमित्येव तं विप्र उवाच भरतर्षभ ॥ शूचिर्भूत्वा स शूद्रस्ततस्य र्षेः पाद्यमानयत् ॥२८॥ अथ दर्भं श्ववन्त्यांश्च ओषधीर्भरतर्षभ ॥ पवित्रमासनं चैव वृत्तीं च समुपागतयत् ॥२९॥ अथ दक्षिणमावृत्य वृत्तीं चरमशौचं किं ॥ कृतामन्यायतो ह स्वातं शूद्रमृषिरब्रवीत् कुरुष्वेतां पूर्वशीर्षाभवांश्चोदद्भुखः शुचिः ॥ स च तत्कृतवान् शूद्रः सर्वं यदृषिरब्रवीत् ॥३०॥ यथोपदिष्टं मे धार्वादर्भा र्घ्यादियथा तथं ॥ हव्यकव्यविधिं कृत्स्नमुक्तं तेन तपस्विना ॥३१॥ ऋषिणा पितृकार्यं च स च धर्मपथे स्थितः ॥ पितृकार्यं कृते चापि विसृष्टः स जगाम ह ॥३२॥ अथ दीर्घस्य कालस्य स तप्यन् शूद्रतापसः ॥ वनेपंचत्वमगमत्सकृतेन च तेन वै ॥ अजायत महाराज वंशे स च महाकृतिः ॥३३॥ तथैव स ऋषिस्तात कालधर्ममवाप ह ॥ पुरोहितकुले विप्र आजातो भरतर्षभ ॥ एवं तौ तत्र संभूता बुभौ शूद्रमुनी तदा ॥३४॥ क्रमेण वर्धितौ चापि विद्यासकुशला बुभौ ॥ अथर्ववेदे वेदे च बभूव र्षिः स निष्ठितः ॥ कल्पप्रयोगे चोत्पन्ने ज्योतिषे च परंगतः ॥३५॥ सांख्ये चैव परा प्रीतिस्तस्य चैव व्यवर्धत ॥ पितर्युपरते चापि कृते शौचस्तपार्थिवः ॥३६॥ अभिषिक्तः प्रकृतिभीराजपुत्रः स पार्थिवः ॥ अभिषिक्तेन स ऋषिरभिषिक्तः पुरोहितः ॥३७॥

मायं ॥३०॥ ३१॥ ३२॥ ३३॥ ३४॥ ३५॥ ३६॥ ३७॥ वेदे ऋग्वेदादित्रये कल्पप्रयोगे सूत्रोक्तयज्ञप्रयोगे ॥३८॥ ३९॥ ४०॥